

XVI. Benedek pápánk katekézisei
a szerdai Általános kihallgatás alkalmával
2012. nov. 28.

VII. HOGYAN BESZÉLJÜNK ISTENRŐL?

Kedves Testvéreim!

77. A központi kérdés, amelyet ma felteszünk a következő: hogyan kell beszélnünk Istenről ma? Hogyan kell közölnünk az evangéliumot, hogy üdvözítő igazsága számára utat nyissunk kortársaink gyakran bezárult szívébe és értelmébe, melyet olykor leköt a társadalom sok káprázata? Az evangélisták elmondják, hogy Isten Országá hirdetése közben maga Jézus is feltette magának a kérdést: „*Mihez hasonlíthatjuk Isten Országát, vagy milyen példázatot mondhatunk róla?*” (Mk 4,30.) Hogyan beszéljünk Istenről ma?

Miért beszélhetünk Istenről?

78. Az első válasz: azért vagyunk képesek beszélni Istenről, mert ő beszélt velünk. Az első feltétel ahhoz, hogy beszélni tudjunk Istenről, az, hogy meg kell hallanunk, amit maga Isten mondott. Isten beszélt velünk! Isten nem valami távoli hipotézis a világ keletkezéséről; nem egy tőlünk nagyon távoli matematikai intelligencia. Isten érdeklődik irántunk, szeret bennünket, személyesen belépett a történelmünkbe, közölte magát egészen a megtestesülésig. Tehát Isten életünk valóságos része, oly nagy, hogy van ránk ideje, törődik velünk. A Názáreti Jézusban találkozunk Isten arcával, aki leszállott az égből, hogy elmerüljön az emberek világában, a mi világunkban, és tanítsa nekünk az „élet művészetét”, a boldogság útját, hogy megszabadítson a bűntől, és Isten fiaivá tegyen bennünket (vö. *Ef 1,5; Róm 8,14*). Jézus azért jött, hogy üdvözítsen minket, és megtanítsa a jó, evangéliumi életre.

Kiről is beszélünk?

79. Istenről beszélni elsősorban azt jelenti, hogy tisztában kell lennünk azzal, hogy kit kell elvinnünk korunk embereihez, férfiakhoz és nőkhez egyaránt: nem egy elvont Istent, egy hipotézist, hanem a valóságos Istent, aki létezik, aki belépett a történelmünkbe, jelen van a történelmünkben; Jézus Krisztus Istenét, aki választ ad a „miért élünk” és „hogyan kell élnünk” alapvető kérdéseire.

Milyen alapon beszélünk Istenről?

80. Ezért az Istenről szóló beszéd bensőséges kapcsolatot igényel Jézussal és az ő evangéliumával, feltételzi, hogy személyesen és reálisan ismerjük Istent, s hogy szenvedélyesen érdeklődünk üdvözítő terve iránt anélkül, hogy engednénk a magabiztosság kísértésének, és átvesszük a stílust, ahogyan Isten közeledik felénk.

Istenről alázattal kell beszélnünk

81. Isten stílusa az alázat – Isten egy lett közülünk. Ez a stílus látható a megtestesülésben, az egyszerű názáreti házban, a betlehemi barlangban és a példabeszéd mustármagjában. Nem kell félnünk a kis lépések alázatától, és bízunk kell a kovászbán, amely áthatja az egész lisztet és lassan tésztává keleszti (vö. *Mt 13,33*).

82. Amikor Istenről beszélünk, az evangelizálás közben a Szentlélek vezetésével vissza kell nyernünk az egyszerűséget, vissza kell térnünk az üzenet lényegéhez; a jó hírhez, hogy Isten valóságos és konkrét, érdeklődik irántunk, a Szeretet-Isten ő, aki Jézus Krisztusban közel jött hozzánk, egészen a keresztségig, és a feltámadásban megajándékoz a reménnyel és kitér a végtelen, az örök, az igazi élet felé.

Hogyan beszélt Istenről Pál Apostol

83. Az a különleges közvetítő, aki Pál apostol volt, leckét ad annak a kérdésnek a lényegéről, hogyan lehet nagyon egyszerűen beszélni Istenről. A Korintusiakhoz írt első levelében írja: „*Amikor nálatok jártam, testvérek, nem kerestem szavakkal vagy bölcsességgel akartam nektek hirdetni Isten misztériumát. Elhatároztam ugyanis, hogy nem akarok másról tudni köztetek, csak Jézus Krisztusról, a megfeszítettéről.*” (2,1–2.)

84. Tehát az első, hogy Pál nem általa kidolgozott filozófiáról, nem máshonnan merített vagy általa kitalált eszmékről beszél, hanem élete valóságáról, Istenről, aki belépett az életébe; egy valóságos Istenről beszél, aki él, aki beszélt vele és beszélni fog velünk is, a megfeszített és feltámadott Krisztusról beszél.

85. A második, hogy Pál nem önmagát keresi, nem akar maga körül csodáló kört látni, nem iskolaalapítóként akar bevonulni a történelembe, nem keresi önmagát, hanem Krisztust hirdet, és meg akarja nyerni az embereket

az igaz és valóságos Istennek. Pál csak azért beszél, mert azt akarja hirdetni, aki belépett az életébe, aki az igazi élet, aki meghódította őt a damaszkuszi úton.

Önzetlenül kell Istenről beszélnünk

86. Tehát Istenről beszélni annyit jelent, hogy teret biztosítunk Annak, aki megismertette magát velünk, aki kinyilatkoztatja nekünk szerető arcát; annyit jelent, hogy lemondunk a saját énünkről és átadjuk Krisztusnak, annak tudatában, hogy mi nem tudjuk megnyerni neki a többiek, hanem magától Istentől kell várnunk, hogy meghívja őket Hozzá. Az Istenről szóló beszéd tehát az odahallgatásból születik, abból az istenismeretből, amely a Vele való bensőséges kapcsolatban valósul meg az imádságos és a parancsolatok szerinti életben.

Szent Pál élettapasztalatából beszélt Istenről

87. A hit közlése Szent Pál számára nem önmaga kelletése, hanem nyíltan és nyilvánosan elmondja, mit látott és hallott, amikor találkozott Krisztussal, miket tapasztalt e találkozás által átformált életében. Jézust hordozza, akiről érzi, hogy jelen van benne és irányítja az életét, hogy meg tudja értetni mindenkivel, hogy Jézusra szüksége van az egész világnak és döntően fontos minden ember szabadsága számára.

Szent Pál az életével is Istenről beszélt

88. Az Apostol nem elégszik meg a szóbeli hirdetéssel, hanem egész valóját beveti a hit nagy művébe. Ahhoz, hogy beszélni tudjunk Istenről, teret kell biztosítanunk az Ő számára azzal a bizalommal, hogy Ő tevékenykedik a mi gyöngeségünkben. Teret kell biztosítanunk neki félelem nélkül, egyszerűen és örömmel, azzal a mély meggyőződéssel, hogy minél inkább nem mi, hanem Ő áll a középpontban, annál termékenyebb lesz a közvetítésünk.

Életünknek is Istenről kell beszélnie

89. Ez érvényes a keresztyén közösségekre is, amelyek arra hivatottak, hogy mutassák meg Isten kegyelmének átforgató tevékenységét azzal, hogy legyőzik az egyénieskedést, a bezárkózást, az önzést, a közömbösséget, és az istenszeretet mindennapos kapcsolataiban élnek. Kérdezzük meg magunktól, hogy közösségeink valóban ilyenek-e. Meg kell mozdulnunk, hogy mindig és valóban ilyenek legyünk, Krisztus és nem önmagunk hirdetői.

Hogyan beszélt Istenről maga Jézus

90. Ezen a ponton föl kell tennünk a kérdést, hogy hogyan beszélt Istenről maga Jézus. Jézus a maga páratlanságában beszél Atyjáról – Abba – és Isten Országáról, részvétellel az emberi élet bajai és nehézségei iránt. Nagy valóságérzéssel beszél, és Jézus üzenetének a lényege az, mondhatnám, hogy áttetszővé teszi a világot, s hogy az életünk érték Isten előtt. Jézus megmutatja, hogy a világon és a teremtesen áttetszik Isten arca, s megmutatja, hogyan van jelen Isten életünk mindennapjaiban. Akár a természetből veszi hasonlatai (mustármag, bevetett föld), akár az életünkről mond példabeszédet (tékozló fiú, Lázár). Az evangéliumokból láthatjuk, mennyire érdeklődik Jézus minden emberi szituáció iránt, amelyekkel találkozott, mennyire elmerül kortársai életében, s közben fenntartások nélkül bízunk az Atya segítségével. Láthatjuk, hogy ebben a történelemben – rejtetten – jelen van Isten, és ha figyelünk rá, találkozhatunk Vele. A tanítványok, akik Jézussal élnek, a sokaság, amely találkozik Vele, látják, hogyan reagál a legreménytelenebb helyzetekre, látják, hogyan beszél, hogyan viselkedik; látják benne a Szentlélek tevékenységét, Isten tevékenységét.

Jézus cselekszik és tanít

91. Jézusban összefonódik az igehirdetés és az élet: cselekszik és tanít, és mindig az Atyával való bensőséges kapcsolatából indul ki. Ez a stílus lényeges eligazítás számunkra, keresztyének számára: hívő és szerető életmódunk Istenről kezd beszélni ma, mert a Krisztusban megélt étellel megmutatjuk annak valóságát és hihetőségét, amiről beszélünk; hogy nem csak szavak, amiket mondunk, hanem a valóságról, az igazi valóságról beszélünk.

Figyelniük kell az idők jeleit

92. Figyelmeseknek kell lennünk, hogy össze tudjuk gyűjteni az idők jeleit napjainkban, és fel tudjuk ismerni a mai kultúrában mutatkozó lehetőségeket, vágyakat és akadályokat, különösen a hitelesség igényét, a transzcendenciára irányuló vágyat, a természetvédelem iránti érzékenységet, és félelem nélkül tudjuk közvetíteni azt a választ, amit az Istenbe vetett hit kínál. A Hit éve jó alkalom arra, hogy a Szentlélektől támogatott fantáziával merjünk kezdeményezni személyesen és közösségleg is, hogy mindenütt az evangélium ereje legyen az élet bölcsessége és az élet irányítója.

Az Istenről szóló beszéd kiváltságos helye a családban

93. Az Istenről szóló beszédnek ma is kiváltságos helye a család, a hit új nemzedékeknek való átadásának első iskolája. A II. Vatikáni Zsinat a szülőket Isten első hírnökeinek nevezi (vö. Lumen gentium, 11; Apostolicam actuositatem, 11), akik arra kapnak meghívást, hogy újra fedezzék fel küldetésüket, vállalják a felelősséget a nevelésben, tárják ki a kicsinyek lelkiismeretét Isten szeretetére – s ezt tekintsék életük alapvető szolgálatának –, legyenek gyermekeik első hitoktatói és mesterei a hitben.

Éberség a családban

93. E feladat megoldásában mindenekelőtt *éberségre* van szükség, ami azt jelenti, hogy észreveszik az alkalmas pillanatokot, amikor beszélgetést lehet kezdeményezni a hitről, és nevelni lehet a kritikus reflexióra azokban a helyzetekben, amelyeknek a gyermekek ki vannak téve. A szülőknek ez a figyelme érzékenységet jelent a gyermekek lelkében a néha világosan, néha csak homályosan megfogalmazódó kérdések fogadására is.

Az öröm szerepe a hit továbbadásában

94. További tényező az *öröm*: a hit továbbadásának mindig az öröm légkörében kell történnie. A húsvéti öröm ez, amely nem tagadja és nem hallgatja el a fájdalom, a szenvedés, a fáradtság, a nehézségek, a megnevezés, sőt még a halál valóságát sem, de tud olyan szempontokat adni, amelyekből mindent a keresztény remény távlatában lehet értelmezni. Éppen az erkölcsös evangéliumi élet ez a nézőpont, a képesség, hogy minden helyzetet Isten szemével lásson az ember. Fontos segíteni a család minden tagját annak megértésben, hogy a hit nem teher, hanem az öröm mély forrása, Isten tevékenységének érzékelése, a zajtalan jó jelenlétének elismerése, és értékes tájékozódási pontokat ad ahhoz, hogy erkölcsösen lehessen élni.

A dialógus fontossága a hit továbbadásában

95. Végül a dialógus-készség, a *meghallgatási és beszélgetési készség*: a családnak olyan környezetet kell biztosítania, amelyben a családtagok tanulják az közösségi létet, az ellentétek feloldását kölcsönös dialógusban, amely meghallgatásból és a megértésért és a szeretetért folytatott beszélgetésekből áll; azért, hogy egymás számára Isten irgalmas szeretetének jelei lehessenek.

96. Beszélni Istenről annyit jelent, hogy szóval és az életünkkel megértetjük másokkal, hogy Isten nem vetélytársa az életünknek, hanem igazi garانتálója, az emberi személy nagyságának garانتálója.

97. Ezzel visszaértünk oda, ahonnan elindultunk: Istenről beszélni azt jelenti, hogy bátran és egyszerűen, szóval és életünkkel közvetítjük a legfontosabbat: Jézus Krisztus Istenét, azt az Istent, aki akkora szeretetet tanúsított irántunk, hogy megtestesült, meghalt és feltámadott értünk; azt az Istent, aki hív, hogy kövessük őt, és engedjük, hogy mérhetetlen szeretete átalakítson minket: megújítsa életünket és kapcsolatainkat; azt az Istent, aki megajándékozott minket az Egyházzal, hogy együtt járjuk az üdvösség útját, s Igéje és a Szentségek által megújítsuk az emberek városát, hogy Isten városává válhasson.